

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan sredi, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vsa leta 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vsa leta 18 gld., za četrt leta 8 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina znaša. Za osnanila plačuje se od četiristopne petit-vrate po 6 kr., če se osnanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat, večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, osnanila, t. j. vse administrativne stvari.

Razmere na Primorskem.

(Govoril posl. dr. Matko Laginja v 183. seji drž. zbornice dne 15. decembra t. l.)

(Konec.)

Pred kratkim šlo je za to, da se znova otvori ljudska šola v Fontani, vasi blizu Poreča na zapadnem bregu Istre. Ne gre tajiti, da je tam nekako znanje italijanščine koristno, ker prebivalci občujejo mnogo z mesti deloma radi trgovine z lesom in tudi s kamni, katere pošiljajo v Benetke, Chioggio in Raveno, ali zato po mojem prepričanju pač še ni bilo uvaževati vprašanja, ali naj se radi tega na tej ljudski šoli uvede italijanski učni jezik.

Prebivalstvo je, izvzemši k večjemu tri ali štiri rodbine, hrvatske narodnosti. Vzlic temu bi bili zadovoljni s šolo z italijanskim učnim jezikom, da je le šola. Tako se je tudi zgodilo. A pri tej priliki stavljen je bil z neke strani predlog, naj se v Fontani nikakor ne nastavi učitelj, zmožen učiti tudi v hrvatskem jeziku in c. kr. vladni organi so ta predlog vzprejeli — še leto dnij ni tega — tako da ni mogoče starišem skrbeti za to, da bi se njih otroci tudi zunaj šole, privatno, učili v hrvatskem jeziku. (Čujte! Čujte!) Kam pridemo tem potem? V Sanvincentu, tej že nekam slavni občini, je okoli 500 Italijanov in vsaj trikrat toliko Hrvatov v bližnjih vaseh. Ti ljudje imeli so mnogo let duhovnika, ki je bil njih jezika popolnoma nezmožen (Čujte! Čujte!); šola je popolnoma in izključno italijanska, učitelja pa so poklicali iz Spodnjih Tirol, samo da bi niti privatno ne mogli učiti hrvatskih otrok. (Čujte! Čujte! mej somišljeniki.)

Pri nas se more še kaj drugega primeriti. V kaki občini — imenujmo jo X Y — vršile so se občinske volitve. Nekateri Slovani-volilci izdali so oklic na somišljenike, v katerem pravijo: To pot se ne bomo volitev udeležili, ker so razmere take, da bi k večjemu v jednom volilskem razredu zmagali, pribranimo si ta trud itd., ker od večine, ki pride na krmilo, nimamo ničesar pričakovati, niti v duševnem, niti v gospodarskem pogledu. To je bilo in je še tudi moje mnenje in mislim, da se je že večkrat obistinilo.

Mej podpisanci na tem oklicu bil je tudi ljudski učitelj iz okolice, spadajoče pod to občino. Mož je prišel vsled tega v disciplinarno preiskavo in bil disciplinarno kaznovan. (Posl. dr. Trojan: Zakaj? — Posl. dr. Brzorád: Ker ni hotel voliti!) Ker ni hotel voliti, ker je oklic podpisal, ker se je držal pasivno, skratka, ker je hotel mir imeti.

Ta učitelj, da bi mu samemu ne bilo treba govoriti, uležil je po pooblaščenem advokatu rekurs zoper disciplinarno sodbo.

Načelnik neposredno predpostavljene okrajnega šolskega sveta pritiskal je na vse mogoče načine na učitelja, da bi ta umaknil svojo pritožbo (Čujte! Čujte!) in mož je bil končno primoran storiti to in sicer brez vednosti pooblaščenega advokata. In zakaj, gospóda moja? Rekurs je bil pisan povsem dostojno. Naveden pa je bil v njem fakt, da je pri istih volitvah, pri isti priliki, dosti večji odgojitelj mladine deloval neposredno za nasprotno stranko (Čujte! Čujte!), da je bilo njegovo ime podpisano na proklamacijah, protestih itd., a ni se mu zgodilo nič, morda je bil celo pohvaljen. Mali mož je bil ljudski učitelj, veliki in morda celo pohvaljeni mož pa ravnatelj srednje šole. (Posl. Spinčić: In član deželnega šolskega sveta!) Torej take reči se godé pri nas.

Kjer dobimo Slovani v kaki občini večino in uvedemo svoj jezik kot uradni jezik, takoj se potrudimo politično oblastvo odgovarjati nam, ki pišemo hrvatski ali slovenski, v nemškem jeziku (Čujte! Čujte!); italijanskim in poitalijančenim občinam pa dopisuje politično oblastvo v italijanskem jeziku. Kaj je posledica tega? Posledica je, da Italijani nimajo uzrokov tožiti in se vedejo mirno; tudi če so zoper vse naravne zakone prišli do večine, morejo koj uvesti zopet italijanščino, ako ni bila že prej v veljavi. Uzroka torej ni, da bi mej njimi in političnimi oblastvi nastalo nesporazumljenje. V takih razmerah seveda se moramo mi pritoževati, da meri okrajno glavarstvo močnim in imovitim z drugo mero, kakor nam. Zato se pa tudi v izvestnih krogih govori: Hvala Bogu, Italijani se ne pripravajo, oni so mirni, prave ovce (Veselost); ali Hrvati, to so nemirneži, ti so rudeči, to je prava irendenta! (Veselost.) Kadar so jedenkrat politični uradi na Primorskem prišli do tega prepričanja, potem povejte mi: Na kako podporo in pomoč smemo pri njih računati tudi na ekonomskem polju. Odgovarja se nam: Kraj najboljšje volje Vam v jezikovnem oziru ne moremo pomagati, ker potem bi moral vsak politični uradnik na Primorskem znati štiri jezike: italijanski, hrvatski, slovenski in nemški. Tega ne morem uvideti, ker v nekaterih krajih je italijanski jezik absolutno nepotreben za občevanje z občinami in posamniki. Zanimivo pa je to, da zahteva vlada od svojih uradnikov še več, kakor mi. Faktum je, da sta se jedno in isto leto dve občini jednega in istega političnega okraja obrnili do dotičnega okrajnega glavarstva s prošnjama, naj se jima

naredbe in dopisi pišejo v deželnem jeziku in reklo se je izrecno, da je tema občinama, jedna je slovenska, druga hrvatska, vse jedno, če se jima dopisuje hrvatski ali slovenski, češ: mi umejemo i jedno i drugo.

Odgovor na to so bili nemški dopisi. (Čujte! Čujte!) In kakor se je zgodilo takrat, tako se godi tudi dandanes. (Posl. dr. Vašaty: Avstrijsko!) Ako se zoper to pritožujemo, nalagajo se nam glóbe ali pa se nas denuncira.

Postopanje vladnih organov na Primorskem naperjeno je seosebno zoper jeden stan, ki bi po našem mnenju zaslužil, da se z njim ravna vse drugače. Vladne organe navdaja gledé duhovščine neka nezaupnost, če so dotičniki hrvatske ali slovenske narodnosti. (Čujte! Čujte!)

Znan mi je slučaj, da je neki duhovnik prosil okrajno glavarstvo, naj ga varuje raznih, zoper njega uprizorjenih agitacij, naj postopa po zakonu zoper nekatere hujskače, ki prigovarjajo ljudstvu, naj duhovniku ne daje, kar mu pristoja — to je biro. Na to je odgovorilo okrajno glavarstvo: „V tem oziru ne moremo ničesar storiti.“

Znani so mi slučaj, da so bili duhovniki hrvatske ali slovenske narodnosti na najsurejši način psovani, da so bili v nevarnosti, če ne za življenje, pa vsaj za zdravje in telesno varnost, in vender se ni nič zgodilo v njihovo varstvo.

Znan mi je slučaj, da je bil visok političen dostojanstvenik toli pogumen — recimo naravnost, to je bil Tržaški namestnik; denuncirati nečem, ali fakta smem vender navajati — da je rekel neki deputaciji: Ne hodite za svojimi duhovniki; ti Vas bodo speljali na kriva pota. (Čujte! Čujte! — Poslanec dr. Lueger: To je Rinaldini! Tega bi bili morali že davno odstaviti!) Policijski duh ima v nas tako moč, da tepta književnost, umetnost, spoštovanje pred državo in najvišjimi faktorji v državi. Leto dni je tega, da je nekega duhovnika zajedno urednika hrvatskega lista v Trstu tožil radi žaljenja časti neki drugi duhovnik italijanske narodnosti. Kakor Vam je znano, priložiti je kazenskim aktom policijsko poročilo o obtoženčevem življenju. Kako se glasi to pod št. 11. zapisano poročilo o uredniku Mandiću? (Čujte! Čujte!) „Po privatnih njegovih izjavah in v „Naši Slogi“ izraženih tendencah je urednik Mandić zagovornik velikohrvatskih aspiracij (Veselost na desni), velik spoštovalec znanega strankarja škofa Strossmayerja (Klici: Grozno!) in ne nasproten propagandi za slaviziranje rimsko-katoliške liturgije, katero v najnovjšem času iz političnih uzrokov tirjajo posamni prena-

LISTEK.

Blazni Jožek.

(Črtica iz življenja. Češki spisal B. Lehnický.)

Nazivali so ga Jožka in ga smatrali občinskim norcem. Dokler sem bil pri roditeljih, videl sem ga vsak dan, kako je hodeval s prostim, gugajočim se korakom od hiše do hiše in prosil milodarov. Tu so mu dali novčič, ondi kos kruha ali malo gorke juhe, tam zopet kako staro ponošeno obleko. Bil je tih blaznec in ni nikomur škodoval. Imel je stalno idejo, da je sin barona Holdenau-a in da podeduje po njem velika posestva; zato so kričali otroci za njim: modrokrvni Jožek.

V celem mestu so ga poznali prav dobro in malokje so ga pustili brez daru od hiše. Imeli so z njim vsaj malo — do berača izvanredno sočutje. Vedeli so, da ni za nobeno delo in da je v svoji duševni nezmožnosti za celo življenje obsojen k prosjačenju. Tak revež vzbujal milosrdnost. Naj je dobil karkoli v dar, Jožek se ni nikdar zahvaljeval z besedami.

V tem so ga poznali vsi.

Dvignil je pravilno svojo obnošeno čepico, po-

gledal je poln hvaležnosti na darovalca, pokimal z glavo in šel. To je bila vsa njegova zahvala.

Hodil je z gugajočim se korakom, imel obe roki potisnene v globoka žepa svoje rumene, s zaplatami v vseh barvah pošte sukuje. Po leti prosil je bos, po zimi pa je imel nogi zaviti v cape, z vrvice na nogi pripete.

Spal je v jako slabi koči.

Dokler je bilo poletje, godilo se je Jožku dosti dobro, toda gorje je bilo po zimi; ljudje so se skrbneje zapirali v stanovanja, dnevni dohodki so se zelo skrtili in Jožka je objela beda z vso svojo strašno tiho

Bilo je l. 187*. Prišla je zima in bila koj v začetku tako huda, da je zmrzovala človeku sapa v ustih

Naravo je krila bela odeja. Ivje na drevesih lesketalo se je v solčnih žarkih in na ribnikih strdila se je ledena skorja Krasna, prelepa je bila priroda v tej ledeni odeji, toda za Jožka malo mikavna

Nekega dne prične Jožek zgodaj svojo navadno pot od hiše do hiše. Pride v hišo bogatega zasobnika. Gugajoč se, z rokama v žepih skritima splazi se po stopnjicah v prvo nadstropje. Pri prvih vratih se ustavi. Komaj dva koraka pred seboj zagleda jedva dvajset let staro dekletce, mraza vse višjevo. V

slabo, razdrapano obleko zavito stoni dekletce ob zidu in zapira drobna očesca . . . morda radi mraza . . . nemara tudi radi neizmerne utrujenosti!

Jožek se ustavi pred deklico, katera zmoteno odpré oči in plaho pogleda na prišleca.

Jožek je vedel, da je dekletce prišlo prosit, kakor on sam. Ali kak neizmeren razloček je mej njima! On utrujen, navajen mraza, nezgodam in gladu, odrasel mož, ki se je, že leta in leta odkazan na prosjačenje, s tiho resignacijo vrgel svoji nemili osodi v naročje — toda gorje tej-le revici takó slabo in pomanjkljivo oblečeni!

Jožek gleda nekoliko časa na dete s pogledom polnim najpopolnejšega sočutja, polnim globoke ganenosti.

Bog vedi, kaj se je v tem trenutku v Jožkovi duši godilo

Nemara ga je ganil nenavadni pojav sočutja, katero je obvladalo tedaj celo bitje nesrečnega blazneca — oni megleni zavoj, temneč njegov razum, se je nakrat razgrnil in žarek jasnih predstav zasnil je v njegove bolne možgane . . . skratka, v naslednjem trenutku utrne se z Jožkovega očesa solza, debela in svitla, zdrkne zlahka po rumenkastem, zgubančenem licu, vjame se za hip v sivi bradi in kane na tlak. (Konec prih.)

peteži". (Veselost na desni. — Posl. Spinčić: Primorske razmere!)

Prepričan sem, da policijsko oblastvo na Primorskem drugače niti pisati ne sme. Tu velja nasprotje tistega reka o čudnem duhu, ki hoče zlo in dela dobro. V tem poročilu pa je velika hiba, katera karakterizira našo policijo. Glasom izlečka iz kazenskega zapisnika obsojen je bil Mandić na 60 gld. izgube od kavcije. Policijsko poročilo je dodalo ničlo, (Veselost.) da je nastala številka 600. (Posl. Spinčić: Policijsko oblastvo v Trstu dodalo je samo ničlo!) Tudi čutno protislovje sem zasledil v tem poročilu. Urednik je torej zagovornik velikohrvatskih tendenc. Da je to istina, potem ne more biti političen spoštovatelj znanega strankarja škofa Strossmayerja, kajti prav gledé tega programa nastali sta na Hrvatskem dve nasprotujoči si stranki. Priznam pa, da jaz in toženi urednik spoštujeva visoko škofa Strossmayerja, čeprav ta ni zagovornik velikohrvatskih tendenc.

Zakaj? On je katolišk prelat, on je plemenit človek, on je storil svojemu narodu veliko dobro, on se bavi z uzvišeno idejo, z idejo, katere uresničenja ne bo doživel, katero je pa radi tega toliko bolj spoštovati, z idejo, s katero so se bavili naj večji možje, z idejo o združitvi obeh kristijanskih cerkva (Tako je!) po znanem reku: unus pastor unus grex.

In takega moža naj ne bo dovoljeno spoštovati? Za Boga, to je že s splošno človeškega stališča nekaj naravnega, samo naša policija hoče s tem podati „noto“ — dobro jo umejemo — v politični informaciji o isterskem Hrvat. Ali z državnega stališča bi vendar ne smelo biti čudno, ako je kdo velik spoštovatelj — tajnega svetnika Njega Velečanstva (Tako je!) in škof Strossmayer je vendar tajni svetnik Njega Velečanstva!

Do kam nas je na Primorskem že zapeljal policijski duh, o tem dovolite mi še jedno besedo. Tu (pokaže na posl. Spinčića, sedečega poleg govornika) imate vzgled, kaj se more pri nas vse zgoditi. (Res je!) Ponos in podpora stare svoje matere, dobrotnik mnogih dijakov, izvrsten vzgojitelj učiteljev, mož, o katerem je dokazano, da je učitelstvu obeh narodnostij vedno svetoval sporazumljenje in ljubezen (Posl. dr. Vašaty: Čujte!) — takega moža so hoteli vreči ob tla (Čujte!), pravim „hoteli“, ker končna rešitev še ni znana. (Posl. Spinčić: S tem me ne bodo ugonobili; tudi minister Gautsch ne!)

V dotičnem odseku se je reklo, da je to čin kabinetne justice. (Posl. dr. Lueger: To je res!) V tem oziru dovolil bi si izreči drugo mnenje; ako ni kabinetna justica, kakor jo jaz razumem, bolj pravična, kakor navadna justica, potem moramo obupati. (Klici: To je turška justica!)

Tako delujeta zoper nas uprava in policijski duh; pričakovati bi bilo, da tedaj, kadar gre za naše osebno varstvo, morala bi policija in politično oblastvo vsaj ad salvandam apparentiam tudi za nas nekoliko skrbeti.

Slučaj, katerega imam v mislih, je žalosten, a povedati ga moram, ker sem to itak že predložil odlašal. Kar pa bom rekel, tega, gospoda moja, nikari ne zmatrajte za denunciacijo, ali kot nekaj, kar je obrneno zoper drugo narodnost v deželi.

To mi ni v mislih in slovesno izjavljam, da mi Hrvati in Slovenci ne marajo biti moralno orodje, s katerim bi se streljalo na izvestne elemente na Primorskem. (Dobro! na desni) Kar je vlada s svojim sistemom na Primorskem vzgojila, to naj sedaj neguje, kar je sejala, naj žanje. Če pojde za našo eksistenco in nam ne bo mogoče, da bi se branili kot Avstrijci, branili bi se kot Hrvati. (Dobro! na desni. — Posl. Sokol: Tako je prav!)

Pred jednim letom torej sem slišal za svojo varnost in za svoje življenje zelo neugodne vesti. Nikakor ne mislim to namero zarezati na rovaš nasprotne stranke kot take, ker izmečkov je v vsaki stranki, pri vsakem narodu.

Tu imam neki časopis z dne 30. novembra, „Il Giovine Pensiero“, kateri nam je v političnem oziru absolutno nasproten. Tu čitam članek o postanku naše male parlamentarne frakcije, od katere za sedaj ne pričakujem Bog vé kakih uspehov; navedena so imena teh petero poslancev, a pridejane take impertinence in take psovke, da bi v varstvo osebne svoje časti morali stopiti pred porotnike. (Posl. Sokol: Nič se zato ne menite!)

A pred porotnike ne moremo, kajti pravosodne razmere v Primorju so take — to izjavljam slovesno — da nikakor ne moremo pred sodišče. (Tako je! na desni.) Ta članek, v katerem nas primerja pisatelj klati-pevcem, kar nas ne moti, slóve pri koncu:

„Questi sono i cantatori e che raccomando alla vostra benevolenza, e nel casa vengono innanzi a voi cantar le loro dolci canzoni prenderli a pedate in quel luogo.“

To se pravi: To so tisti pevci, katere smo vam popisali; ako bi prišli k vam in vam jeli peti sladke svoje pesence, odženite jih z brcami iz tistega kraja. (Posl. Sokol: To so fine manere.)

Tako, gospoda moja, se piše o državnih in deželnih poslancih. (Posl. Spinčić: Taki listi se ne konfiscirajo.) Prav rad bi videl državnega pravdnika v Istri, kateri bi mogel opravičiti nekofisciranje takih listov s tem, da hrvatski in slovenski listi

tudi tako pišejo. V naših listih ni bilo nikdar kaj takega brati o poslancih nasprotne nam stranke. (Posl. Spinčić: Zato pa se konfiscirajo prav nedolžne novice o slovanski liturgiji!) Ako je smeti javno pisati take reči, kaj je potem še vse dovoljeno javno govoriti in kaj še tajno storiti?

Kakor rečeno, sem bil večkrat opozorjen, da se čujejo čudni glasi glede osebne moje varnosti. Kakšen utis je to name naredilo in kaj sem iz tega izvajal, o tem ne maram govoriti. Nekaj časa potem, ko se slučajno ni posrečil volilski shod, katerega sem sklical v Opatalj na dan 6. junija t. l., izvedel sem, da je malo dni potem znan človek rekel nekemu drugemu, da je določena nagrada tistemu, kdor me umori (Posl. Spinčić: 3000 gld. — Klici na desni: Čujte! Čujte!) in povedalo se mi je tudi, da so to izvedeli orožniki in sodišče ter naznanili stvar kompetentnim oblastvom. (Posl. Spinčić: Državnemu pravdnstvu in okrajnemu glavarstvu!)

To se je zgodilo meseca julija l. l. Čakal in molčal sem do 8. novembra t. l. nadej se, da dobim kako obvestilo o tej stvari bodisi od sodne bodisi od politične oblasti ali vsaj od žandarmerije.

Ker je bilo političnemu oblastvu uradoma znano, da že od februarja meseca v ožji svoji domovini nosim orožje vedno pri sobi (Čujte!) pričakoval sem tako obvestilo sigurno.

Dne 8. novembra t. l. obrnil sem se s posebnimi ulogami tako na pristojno okrajno glavarstvo v Poreču, kakor na pristojno okrajno sodišče v Motovunu in vprašal, kaj je s tisto nagrado in jeli sploh kaj na tistih govorih.

Od sodišča dobil sem te dni prepis ovadbe žandarmerije in prepis odloka, katerega je izdalo državno pravdnstvo v Rovinju na to izročeno mu ovadbo.

Ovadba žandarmerije št. 292 z dné 30. junija 1892 slóve in puncto saliens:

„Dné 28. t. m. naznanil mi je Peter Sanco sin Janezov iz Brda Opataljskega, da je razpisana nagrada 3000 gld. tistemu, kdor umori drž. poslanca dra. Laginjo dné 6. junija, na dan njegovega prihoda. (Čujte! Čujte! na desni.) Ostalega ne bom navajal, ker vendar upam, da se bo stvar še sodno preiskala.“

Dodam naj le še to, kar je žandarmerija predstavila koncem dopisa:

„O tem obveščam c. kr. okrajno sodišče s pristavkom, da se je to ovadilo tudi službenemu oblastvu“. (Čujte!) Podpisan je žandarmerijski stražmojster Jožef Enzmann.

Ta ovadba doposlala se je kompetentnemu drž. pravdnstvu, da ukrene kar treba. A državno pravdnstvo je odgovorilo dné 5. julija 1892:

„Restituisco all' Inclito J. R. Giudizio Distrettuale di Montona colla dichiarazione che non trovo di avanzare proposta di sorta perchè non vi esiste reato che sia da perseguirsi d' ufficio“.

To se pravi:

„Vračam slavnemu c. kr. okrajnemu sodišču v Motovunu z opomnjo, da se mi ne zdi primerno stavljati nasvetov, ker tu ne gre za hudodelstvo (moralo bi se bilo reči sum, ne hudodelstvo) katero je uradoma preganjati“. (Čujte! Čujte! Splošna veselost. — Posl. Rizzi: Vi ste se šalili! — Posl. Spinčić: Saj so imenovane priče! Vam je vse samo šala! — Posl. dr. Herold: To šalo je bilo preiskati! — Posl. dr. Lueger: Take burke se ne delajo! — Posl. Spinčić: Kdo se pa brani?)

Reklo se je sedaj: To je le šala bila! Gospoda moja, ali morejo isterska oblastva zmatrati to za šalo, ista oblastva, katera v vsaki zatožbi, če gre za najmanjše nasilstvo, za razžaljenje orožnikov ali za razžaljenje zadnjega občinskega sluga, vedno povdarjajo in naglašajo, kako so se narodna in politična nasprotstva v Istri razvila in narasla, kako je v nevarnosti sprava mej narodoma in sploh vse javno življenje! Ali je bila torej šala?

K večjemu, da je okrajni glavar Poreški zmatral to za šalo in zabavo. (Posl. Spinčić: Kar ti gospodje storé, je vse šala!)

Iz ovadbe, gospoda môja, je razvidno, da je žandarmerija službenim potom naznanila stvar službenemu oblastvu. Za žandarmerijskega stražmojstra Motovunskega je kolikor meni znano službeno oblastvo okrajno glavarstvo v Poreču.

Obrnil sem se bil do okrajnega glavarstva Poreškega z ulogo, pisano hrvatski, kar v moji domovini vendar ne more biti zabranjeno.

Dobil sem nemški pisan odgovor. (Posl. Spinčić: Sicer odgovarja vedno italijanski.) Da, če bi bil v italijanskem jeziku vprašal, dobil bi bil italijanski odgovor. Ne pritožujem se radi tega; če bi to storil, veljal bi za „rudečkarja“.

Okrajno glavarstvo Poreško mi je sub prez. št: 170 odgovorilo, da v tej stvari „ni nič izvedelo niti zasledilo najmanjših indicij, ker niti od Vas, častiti gospod, niti z druge strani ni dobilo nikake ovadbe, celo od c. kr. žandarmerije ne, katera se je pri zaslišanju izjavila, da ni v tem okraju nikdar nič takega čula (Čujte! Čujte!) in torej tudi meni ničesar ni mogla sporočiti“. (Posl. Spinčić: Tako falsificira uradne reči „zaslužni uradnik“ grofa Taaffe!)

Sodbo o tem počenjanju prepuščam Vam, gospoda moja; jaz sem s to rečjo gotov.

Visoka zbornica! Nisem vajen niti mi je po volji, če se moram baviti s osebami, kjer pa gre

za javni blagor, kjer gre ne samo za gospodarsko, ampak za narodno eksistenco, takrat smo prisiljeni imenovati osebo, da se spoznajo razmere. Okrajni glavar Lošinjski priznal je že davno, da je postal na Lošinju nemogoč, a ne vsled mene, ampak vsled neke visoke osebe — in vendar je še sedaj v Lošinju. Vodja okrajnega glavarstva Poreškega začel je svojo karijero v Dalmaciji; s kakšnim uspehom, zlasti gledé narodnih teženj Hrvatov, vidi se iz tega, da ga pomnijo v Sinju in v drugih volilskih krajih že dvajset let in več.

Potem je prišel mož v Lošinj — in tedaj so tudi na Lošinju nastali nemiri in prepiri mej narodoma. Mož se je dal tudi voliti deželnim poslancom in sicer tam, kjer je sam imel nadzorovati sestavljanje volilskih imenikov in voditi volitev. (Čujte! Čujte!) Ko je mož bil poslanec, glasoval je v deželnem zboru vedno in izključno z italijansko stranko, tudi če je šlo za najvitalnejše interese prebivalstva, tudi če je šlo za vsaj deloma pravično izvršitev državnih osnovnih zakonov. (Posl. Spinčić: Zato je postal pozneje vladni zastopnik v deželnem zboru!) Mož je prišel pozneje v Poreški okraj, kako, tega ni treba preiskovati — za časa njegovega vodstva prišlo je tako daleč, da so bili razpuščeni občinski zastopi, da posamezne občine po več let niso imele zakonitega zastopstva, da so se duhovniki preganjali in se vršile druge take reči, kakeršnih sem poprej nekaj navel.

Kaj se je godilo pri volitvah, o tem niti govoriti nečem; kadar pridemo do tega vprašanja, povedal bom tudi jaz svojo. Mož sam je še vedno vodja Poreškega glavarstva, postal je namestniški svetnik — taki naslovi se dobé po dolgem službovanju — in zastopnik visoke vlade v deželnem zboru v Poreču. (Čujte! Čujte! mej somišljeniki.) V tako deželo, kjer so po sodbi vseh javnih oblastev, tako političnih kakor sodnih, ter po sodbi državnih pravdnstev itd. narodne in politične strasti prikipele do vrhunca, v tako deželo poslala je vlada okrajnega glavarja, kateri je postal na Kranjskem (Posl. Spinčić: V Postojni in v Novem mestu!) popolnoma nemogoč ter bil sodno kaznovan.

A ne samo, da je bil premeščen na Primorsko; od namestnika je odvisno, kam ga bo poslal in poslal ga je v mesto, kjer stoji manjšina prebivalstva ali recimo manjšina prebivalstva italijanske narodnosti v odkritem nasprotstvu proti večini prebivalstva v mestu in v bližnji okolici. V tem mestu so bila nasprotstva že tako velika, da je mislila vlada proglasiti izjemno stanje, in tja se je poslal ta mož, ki je z vsimi ondotnimi Italijani v rodu in njih prijatelj. Nekoliko mesecev po svojem prihodu začel je dražiti najboljše občinske načelnike, v pričo precej uglednih oseb predrznil se je ta človek brez ovinokov reči, da bo on zato skrbel, da Hrvati v občini ne bodo nikdar več dobili večine (Čujte! Čujte! na desni.), duhovnike in učitelje preganja, kjer more, sploh je on razdražil zopet ves okraj, — krivi pa smo seveda mi. (Čujte! Čujte! — Klici: Tacega človeka je zapreti! — Posl. Spinčić: Mir in red v vsakem okraju sta odvisna od glavarja.)

Prepričan sem, da so nižji politični uradniki kakor načelniki prvih instanc sposobni voziti ravno tako po pravem potu, kakor po krivih potih, samo da se jim to določno jedenkrat za vselej zaukaže. Tega ukaza pa ni čakati, ker stoji na čelu politični upravi v Trstu mož, ki nam nikakor ni naklonjen.

Namestnik Rinaldini je rojen v Italiji in bil vsaj prva leta tam odgojen. (Posl. Burgstaller: V Terezijanišču! — Posl. dr. Brzorád: Tam je tudi Ratkowsky! — Posl. dr. Lueger: Gautsch je bil tudi tam!) Naj je bil že odgojen kjer koli, tako ni bil odgojen, da bi nam bil prijazen.

Jaz nimam zoper tega namestnika predsodkov. Celo prijetne spomine imam nanj. Nekdaj je bil prijatelj rodbine moje ljube žene in vrh tega je nam primorskim Hrvatom in Slovencem zadnji čas kar dvakrat naložil trdo skušnjo, katero pa smo srečno prebili. (Odobranje mej somišljeniki.) Reči pa moram, da je mož morda vsled telesne dispozicije bolj strasten, kakor pristojna to c. kr. namestniku in kakor je to na Primorskem umestno.

Ko je šlo l. 1849 za to, ustanoviti na Primorskem nekaj višjih državnih uradov, našel se je minister, ki je o tej reči poročal vladarju. Gledé mejne grofi e Istre, na katero sem se najbolj oziral, je rekel ta mož: Istra meri 86 štirijaških milj in ima 230 532 prebivalcev, (Čujte! Čujte!) od katerih sta dve tretjini slovanske narodnosti, jedna tretjina pa, zlasti v mestih in ob morskem bregu, italijanske.

V tej deželi je obrežje največjega pomena, ker ne gre promet v deželo, ampak iz dežele na obrežje, katero veže morje z drugimi deželami in trgovišči. Interesi prebivalstva se torej koncentrirajo na obrežje, čigar ekscentrične lege zategadelj ni upoštevati. Potem pravi mož, da ima največji pomen za spodnji del Istre Rovinj, za gorenji del pa Trst.

Od tega časa je minilo 40 let. Marsikaj se je v tem času premenilo, samo razmerje mej narodnostimi je ostalo isto. Rovinj je izgubil ves pomen, zlasti ker se je mesto Pulj, ki je bilo nek daj propadlo v zanikerno vas, zopet razcvetelo.

Trst je sicer še vedno nekako središče Primorja, središče vseh interesov prebivalstva pa nikakor ni. Trst bi bil mogel biti središče vseh naših interesov, da je umel izkoristiti svojo lego, česar

pa ni umel. Kar je Trst nekdanj bil, zato ima večinoma zahvaliti dežele, v katerih prebivajo Hrvati. (Posl. Stalitz: Prosim, povejte, kako to?)

Opozorjamo Vas na trgovino z lesom, na trgovino z dogami, na trgovino s surovimi pridelki s Hrvatsko, Hercegovino, Slavonijo, Dalmacijo itd., na velikanske kvantitete kolonijalnega blaga, katere se razpošiljajo iz Trsta v te dežele. (Posl. Stalitz: Ali je to naša krivda?) To je Vaša zaslug. (Posl. Stalitz: Če ni prometnih potov, ali je to naša krivda?) Tega niste hoteli izkoristiti, zlasti ne v narodnem oziru. (Posl. Stalitz: Trgovina nima nikake narodnosti; trgovec vzame goldinar kjer ga dobi, ne zmeče se za njegovo barvo.) V narodnem oziru se imajo Tržičani za svoje pomladovanje zahvaliti krepkim in zdravim na Krasu bivajočim Slovincem. (Posl. Stalitz: Kras je naša nesreča! Na Krasu je samo kamenje!) Za tisoče v Trstu živčih Slovanov pa nimate niti jedne ljudske šole. (Posl. Stalitz: Kraševci živé od Trsta, ne pa Trst od Kraševcev!) V tem in v nekaterih pogledih moram popraviti gori omenjeno poročilo: Trst absolutno ni več izključno središče naše, niti v gospodarskem oziru ne; v narodnem oziru ni nikdar bil, ni sedaj in tudi ne bo središče večine prebivalstva. (Posl. Stalitz: To je res, to pa ni naša krivda.) Ne dolžim nikogar. S tem sem končal ter se vam le zahvalim za potrpežljivost, katero ste z menoj imeli. (Viharno odobravanje in ploskanje.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani, 22. decembra.

Bodoča večina.

Vsi, vladi naklonjeni ali vsaj ne nasprotni listi pozdravljajo z nekim zadoščenjem namero grofa Taaffe gledé bodoče parlamentarne večine in odobravajo sebesto, da bo vlada prej sestavila svoj program in potem šele povabila k pristopu stranke, izbrane za to parlamentarno večino. Pouekod se naglašá, da bodo stranke sebesto dobro uvažile pozitivni del programa, če je ta sploh vreden, da se radi njega sprejme negativni del. „Vaterland“ pripoveduje nekaj o nasprotstvu konservativcev gledé od vlade zahtevane zmernosti sebesto z ozirom na verako šolo. Taka in jednaka gibanja strank pa so popolnoma nerelevantna za stvar samo, kajti jedro vsega vprašanja je iskati kje drugod. Grof Taaffe bi rad to dosegel, kar že veliko let skuša, pa se mu še vedno ni posrečilo. Razcepil bi rad številno levičarski klub in tudi pri sestavljanju nove večine ima pred očmi samo ta smoter. Ako bi poskušal Taaffe zdrobiti Hohenzwartov klub, dosegel bi to hitro in brez težave, a z levičarskim klubom je stvar drugačna. Levičarji vedó, kaj namerava Taaffe in poznajo nevarne posledice, katere bi zaufe nastale, če bi se udali Taaffeovemu vabitju. Sicer pa je Plener dovolj močan in spreten, da bo vedel zabraniti eventualno približanje Chlumcekega k Taaffeu. Zato pa ni upati, da bo grof Taaffe pridobil del levičarske stranke, celé pa ne mara sprejeti v bodočo večino. Opravičeno je torej soditi, da končno ne bo preostalo drugega, kakor razpustiti državni zbor.

Levičarji v gospodski zbornici

Imeli so te dni konferenco, na kateri so se posvetovali o Taaffeovem projektu, sestaviti novo večino iz raznih strank, a odbivši vse ekstremne elemente. Z ozirom na to, da misli vlada iz svojega programa izločiti državnopravna, narodnostna in konfesijonelna vprašanja, sprejeli so gospodje to vest z veseljem na znanje, s tem pa se pri klubovcih iz poslanske zbornice sila zamerili, čeprav so imeli dober namen. Torej celo levičarjem samim ne ugaja več „zmernost“ njih klubal!

Dveletno vojaško službovanje.

Dunajski listi neznanjajo, da vojaški krogi avstrijski z velikim zanimanjem studirajo nemško vojaško predlogo zlasti pa vprašanje o dveletnem prezenčnem službovanju. Govori se, da bi se vsled uvedanja dveletnega službovanja — ako pride do tega — ne pomučilo število aktivne vojske, pač pa bi naraslo domobranstvo. Sedaj je osem do deset tisoč domobrancev v aktivni službi, potem pa bi jih bilo okoli 50.000. Po tem sistemu pomnožila bi se vskupna vojska precej izdatno; sedaj šteje 1,370.000 mž, potem pa bi jih štela 1,800.000.

Ogerska zbornica

vzprejela je v zadnji seji budgetni provizorij z veliko večino, a razprava o njem je bila jako značilna. Grof Apponyi je z ozirom na vedno številnejše avstrijske nasprotnike dualizma zahteval, naj se vlada poganja zato, da bi avstrijska vlada z vso energijo uprta se tem politikom, ki hujskajo ne samo zoper dualizem, ampak sploh zoper ustavo. Plemeniti Apponyi misli morda, da sme in more avstrijska vlada proti nasprotnikom dualizma tako postopati, kakor madjarska zoper Slovake in Rumune, sicer bi gotovo ničesa ne zahteval, na kar ni dobil niti odgovora.

Vnanje države

Panamska aféra.

Velikanski škandal, navadno panamska aféra imenovan, prikipel je do vsilka. Vlada je spoznala, da imajo nasprotniki republike tako nevarno orožje

v rokah, da bi mogli pred francoskim narodom in pred vsem svetom ob ugled in zaupanje spraviti republiko kot tako in da to zapreči, začela je pošteno in energično postopati, ne zmeče se za žrtve. Vlada je dokazala dobro voljo in ker je hotela izvedeti popolno resnico, izvedela jo je. Zalostna je ta resnica in vsakega prijatelja prekrasne, mogočne in cvetoče republike mora boleti, če vidi, da so osramočeni nekateri zaslužni stebri republike. Mej tistimi možmi, kateri so sebi ali komu drugemu v korist pomagali slepariti vlado, je pet bivših ministrov, mej njimi tudi Rouvier, nekdanj toli ugledni finančni minister. Ta brezobzirnost je ugodno uplivala na javno mnenje, in če pojde vlada, kakor se je namenila, usque ad finem, rešila bo republiko, za kar jej bodo še pozni rodovi hvaležni. Največ senzacije je vzbudilo to, da je v grdo to aféro zapleten tudi Rouvier, zlasti ker je priznal, da je vlada sama jemala novce od borznih spekulantom, da je tako pomnožila zaupne zaklade, katere je imela na razpolaganje. S tem je kompromitiran najbolj Constans, jeden protikorupcijskih kolovodij, ker je on za pobijanje boulanžizma največ takih denarjev porabil.

Italijanski parlament.

Tudi v italijanski zbornici so nasprotniki korupcije začeli kričati na ves glas. Škandalozne do godbe pri romanski banki so bili povod temu in v predvčerajšnji seji je posl. Colajani zahteval, naj se voli parlamentarna komisija, katera bo preiskala zatožbe njegove zoper odlične funkcionarje te prve italijanske banke. Navzlic temu, da je navel Colajani mnogo fakt in imenoval mnogo imen, vendar je zbornica odklonila njegov nasvet, in celo podaljšala za tri mesece bančni privilegij. Da pa s tem stvar še ni rešena, je razumno.

Dopisi.

Iz Celja dne 19. decembra [Izv. dop.] (Še nekaj o „uzornem“ ravnateljju.) Da je ravnatelj tukajšnje gimnazije g. Peter Končnik odličen in „uzoren“ rodoljub, kdo bi si pač upal o tem le količkaj dvomiti? Vsaj je vendar on kaj marljiv in delaven slovenski pisatelj. Sestavil je namreč skoraj vsa sedanja ljudsko-šolska berila z slovniciami vred. Kdor pa spisuje tako važne knjige, kakor so ravno knjige za narodne šole, tistega mora vendar voditi in navduševati najplemenitejše rodoljubje. Tako bi človek saj mislil! Ljudsko šolske knjige so namreč vir in podlaga narodne omike in kdor jih spisuje mora biti mož, ki ljubi svoj narod, kojemu je mar za njegovo izobrazbo in napredek. Vodijo li tudi g. ravnatelja pri njegovem poslu jedino le ti uzvišeni nameni, na tem pač dvomimo in tega se ne drznemo trditi, zlasti ne, ako pomislimo, da ravno tisti, ki piše knjige v slovenskem — ali če hočete v kitajskem — jeziku, tudi na vso moč ravno temu jeziku zapira duri v učni zavod, katere mu je on na čelo postavljen. V Mariboru, ki leži ob periferiji Slovenstva, imajo letos že 4 slovenske vsoporednice na gimnaziji, v Celji pa, ki leži v sredi štajerskih Slovencev, pa še vedno dečki in bodi si, da so ljudsko šolo še s tako dobrim uspehom dovršili, ustopajo v neko pripravnico, v kateri baje tako dolgo ostanejo, da se jim toliko nemščine v glavo zabije, kolikor jo je za I. gimnazijski razred potrebno. Ne oziraje se na to, da je ta pripravnica pravi unikum, ki se je porodil le na gimnazijah v slovenskih deželah in ki životari v Celji pod blaženim in „uzornim“ ravnateljstvom Slovence Končnika, so naši slovenski dečki prisiljeni, v svojih študijah izgubiti vsaj jedno leto, njihovi stariši pa morajo prenašati toliko več stroškov. Vsemu temu pa je največ kriv naš „uzorni“ g. ravnatelj, ki se, kakor smo iz čisto gotovega vira poizvedeli, na vso moč upira ustanovitvi slovenskih vsoprednic. Če pomislimo, koliko dragega časa morajo naši slov. dijaki čisto po nepotrebnem izgubiti in koliko več plačila iz tega našemu slovenskemu ljudstvu naraste, tedaj je to „velikodušno“ početje „uzornega“ našega ravnatelja prav za prav škandalozno. Svoje dui, ko je bil še profesor v Celji, bil je pač velik narodnjak, navdušen za dom in narod svoj, za kojega je vnmal tudi slovenske dijake, ki so mu radi tega tudi pogostokrat izkazali ljubezen in spoštovanje svoje, danes pa, ko je ravnatelj Celjske gimnazije, katero pohajajo većinoma slovenski dijaki, se upira slovenskim vsoprednicam. Namesto da bi slovenskim starišem šolanje njihovih otrok olajševal, jim isto le še bolj obtežuje. Najhitreje misli, da bode radi te našim nasprotnikom, v prvi vrsti Celjskim Velikonemcem izkazane uljudnosti še splezal na klin višje ministerske palače. Pa g. ravnatelj si naj dobro zapomni, da bode naša gimnazija slov. vsoprednice gotovo dobila, ker jih mora dobiti, vse jedno, jeli to njemu všeč ali ne, on sam

pa bode težko kedaj sedel na stolu naučnega ministra. Le izdajstvo je nasprotniku ljubo in drago, nikdar pa ne izdajalec. — Od slov. poslancev pa zahtevamo, da z vso energijo in odločnostjo tirjajo od vlade, da ustanovi na tukajšnji gimnaziji prepotrebne slov. vsoprednice. To se lahko zgodi administrativnim potom in zategadelj vlada našim zastopnikom take zahteve odkloniti ne bo mogla, ako bodo odločni in vztrajni. Povedó naj pa ministru, da naj mu ne bodo odločilna poročila bivšega Slovence Končnika, ki je živ dokaz resničnosti hrvatske prislalice: Još je gorji od Turčina — poturica.

Domače stvari.

— (Predsinočni „Slovenec“) priobčil je članek pod zaglavjem: „Slov. Narod“ v službi fra-mazonov.“ Trditev, obsežena v tem stavku, zamogla se je roditi le v glavi neozdravljivega norca ali pa brezvestnega pobalina. Prvega pomilujemo, drugega zaničujemo, časti stvarnega odgovora pa ne privoščimo ne jednemu ne drugemu. To naj blagovolijo v vednost vzeti poštenjakoviči v „Kato-liški tiskarni“.

— (Deželno gledališče.) Sinočna prva repriza „Teharskih plemičev“ je sijajno uspela ter kazala proti premijeri v marsičem odločen napredek. To velja zlasti gledé kostumov, gledé uprizoritve drugega dejanja in gledé dekoracij v tretjem dejanji. Pohvala, katero smo izrekli po prvi predstavi solistom g. Nolliju, gospej Grbičevi, gospici Daneševi in gg. Fedyczkowskemu in Pavšeku naj velja v polni meri tudi za sinočno predstavo, posebno pa naj omenimo tudi še zboru, ki se je sinoči v istini odlikoval. — Gledališče bilo je, kar beležimo z velikim zadoščenjem, razprodano ter smo opazili tudi več gostov iz Kamnika, Litije, Kranja, Radovljice in Škofjeloke. Pri prihodnji predstavi „Teharskih plemičev“ upamo, da nam bo dana prilika, pozdraviti svoje brate z onkraj Save.]]

— (Predzna denunciacija.) Pred nekaterimi dnevi čitali smo v uradni „Laibacherici“ napad na gledališkega mojstra, češ, da je on kriv dolgih presledkov mej posamnimi dejanji pri nemških predstavah. Temu prvemu napadu, o čigar neopravičenosti je bil „Laibacheričin“ poročevalec uradoma poučen a ga vzlic temu ni preklical, sledil je drug, še hujski v razupiti Graški „Tagespost.“ Temu listu se piše iz Ljubljane, da so največji nasprotniki nemških predstav ne Slovenci, ampak tukajšnji Čehi, zlasti deželni inženir gospod Hrasky in gledališki mojster g. Bittner, ta dva da delata nemškemu ravnateljju načeloma in brez uzroka ovire in škodo, le zato, ker so predstave nemške in da se utikata v reči, katere jima niso nič mari. Faktov ne navaja pisac tega denuncijatornega napada, ampak le splošno sumničti oba moža in to na prav podel način. Poizvedovali smo, kako in kaj je s to stvarjo in doznali čudne reči. Ravnatelj g. Frinke se je postavil na stališče, da je inženir g. Hrasky samo neke vrste nadzornik gledališke zgradbe, da pa se ne sme umešavati v druge stvari. To je povsem neresnično. Gosp. inženir Hrasky je od dež odbora postavljen v to, da pazi, da izvršujeta nemški in slovenski podjetnik vse določbe sklenjenih dogodeb. Po teh pogodbah pa ima dež. odbor oziroma njega pooblaščenec tudi dolžnost, gledati na to, da se igrajo dostojne igre, sploh da se varuje dostojnost na odru. Ker je bil zastopnik dež. odbora nekaterikrate primoran, storiti svoje dolžnost, bodisi v navedenem, bodisi v policijskem pogledu, in tudi g. Frinkeja spomnil na njegove dolžnosti, zato se zaganja vanj „Tagespošta“. Gosp. Frinke je nadalje zavezan, omisliti na svoje troške tiste dekoracije, katere potrebuje vrh onih, katere je napravil dež. odbor in sicer morajo biti te dekoracije dostojne. Tudi v tem pogledu moral je gospod Hrasky že nekaterikrate gospoda g. Frinkeja prijeti. Ta direktor sploh misli, da smé delati v deželnem gledališči kar hoče in ker dež. uradnika ne plešeta, kakor jima on veleval, zato ju napada. Tudi v gledališkega mojstra g. Bittnerja se zaletava „Tagespošta“. Sploh si je g. Bittner nakopal specijelno sovraštvo ravnatelja Frinkeja in najj streljata sedaj tako „Tagespošta“ kakor „Laibacherica“. Gospodu Bittnerju se očita, da dela nalašč dolge presledke mej posamnimi dejanji. To očitanje je vseskozi neopravičeno. Nemški igralci nimajo generalnih skušenj z dekoracijami; zato se dekoracije postavljajo šele zvečer pri predstavi in takrat jih je po dvakrat

in trikrat prestaviti, predno so zadovoljni gosp. Frinke in njegovi režiserji. Takrat ropotajo ti gospodje na odru tako, da je škandal. Konstatiralo se je to uradoma in isto tako tudi to, da časih nemških igralc ni priklicati na oder o pravem času. Gosp. Bittner zameril se je g. Frinkeju, in spiratorju, če ne pisatelju „Tagespoštinega“ dopisa, tudi s tem, da ni hotel najeti nemških delavcev, kakor je to Frinke zahteval, da ni hotel zrezati neke, deželi lastne dekoracije, da ne trpi na odru gospodov, kateri nimajo tam nič opraviti, in da si zapisuje scenarij za svojo rabo v češkem in ne v nemškem jeziku. Take in jednake malenkosti so uzrok „Tagespoštinega“ napadu. Ne zmenili bi se zanj, da se ni predrznil dotični pisatelj tako nesramno neresnice pisati in da ga pri tem ni podpirala „Laibacherica“. Vsak človek v Ljubljani vé, da so inspirirane „Laibacheričine“ kritike od g. Frinkeja in da zato niso svelej nepristranske. Prav zato, ker so gledališka poročila „Laib. Ztg.“ neresnična in tudi posredni napadi na gg. Hraskega in Bittnerja neosnovani, prav zato smo vso stvar na podlagi zanesljivih informacij pojasnili. Sodbo o takem počenjanju g. Frinkeja in njegovih satelitov prepuščamo — slovenskim obiskovalcem nemških predstav.

— (Trgovska in obrtniška zbornica) ima v petek dne 23. t. m. ob dveh popoldne v mestni dvorani sejo. Na dnevnem redu je: 1.) Zapisnik zadnje seje. 2.) Načrt zakona o osobnem davku. 3.) Zbornični proračun za l. 1893. 4.) Peticija, da se odpravi dolžnost zaznamovati sladkor, kateri se uporablja pri delanju vina. 5.) Varstvo naših znamk v Veliki Britaniji. 6.) Preložitev živinskih semnje v Postojini. 7.) Podelitev jubilejskih ustanov. 8.) Podelitev ustanov učencem in učenkam obrtnih strokovnih šol.

— (Gospa Terezija pl. Močnik,) vdova pokojnega dra. Frana viteza Močnika, upokoje-nega c. kr. šolskega nadzornika, poklonila je povodom smrti svojega soproga društvu vdov in sirot kranjskih ljudskih učiteljev 100 gl. in društvu „Narodna šola“ 50 gl.

— (Levstikovih zbranih spisov) izšel je ravnokar IV. zvezek, obseajoč kritike in polemike ter ga razpošilja knjigarna Kleinmayerjeva vsem naročnikom. To bode gotovo dobro došlo Božično darilo vsem prijateljem slovenskega slovstva. Obširneje o tem zvezku spregovorimo ob priliki.

— (Tedenski izkaz o zdravstvenem stanju mestne občine Ljubljanske) od 11. do 17. decembra. Novorojencev je bilo 10 (= 16 8‰), umrlih 15 (= 25 4‰). Med njimi za jetiko 1, za vnetjem sopilnih organov 6, vsled starostne oslabe-losti 3, vsled nezgode 1, za različnimi boleznimi 4. Med umrlimi bilo je tujcev 5 (= 33 3‰), iz zavodov 5 (= 33 3‰). Za infekcijskimi boleznimi so oboleli za oslovskim (dušljivim) kašljem 8, za noricami 1 oseba.

— (Res Postalicae:) Piše se nam iz Litije: Naša pošta ima še vedno svoj pečat le v nemškem jeziku. Navzlic prošnjam in pritožbam nam do sedaj ni bilo moč pridobiti to malo zrnice ravnopravnosti, to je dvojezični poštni pečat. Uložili smo sedaj zopet prošnjo na poštno vodstvo, da dovoli rabo dvojezičnega poštnega pečata, katerega hočemo prosilci sami napraviti. Morebiti se bode vender sedaj, ko prihranimo pošti dotične stroške, ugodilo obči zahtevi.

— (Zgradba mostu pri Smledniku.) Ker je podjetnik dela za zgradbo mostu preko Save pri Smledniku že dovršil dober del pripravljalnih odkopavanj zemlje in drugih potrebnih priprav, se je nadejati, da se bode most že meseca maja ali junija mogel izročiti javnemu prometu.

— (Iz narodnih društev.) „Sokol“ v Zagorji ob Savo priredi sv. Štefana dan v prostorih g. Medveda jako lepo veselico. Bogati program obsega več moških in mešanih zborov in veseli igri „Dva gospoda, jeden sluga“ in pa „Župan“. Potem je ples. Začetek je ob 1/2 8 uri zvečer. Vstopnina za osebo 30 kr., družina 50 kr. Gotovo se bode občinstvo v prav obilem številu odzvalo pozivu odbora vrlega društva, ki deluje tako krepko za narodno stvar — Drugi zabavni večer (jeurfixe) Slov. čitalnice v Trstu se je obnesel prav dobro. Posebno zanimivo je bilo berilo g. prof. Glaserja o Sim. Gregorčiču. Na citre svirala je prav dobro gdčna B. Valenčičeva sama in skupaj z g. prof. Glaserjem, ki jo je spremljal na goslih. Pevski zbor oglašil se je

tudi z nekaterimi točkami. Pri prosti zabavi bilo je več govorov, katerih vsebino prinaša „Edinost“ precej obširno. V kolikor se ti govori našajo na Ljubljanske razmere, moramo jih odklanjati kot neumestne in deloma tudi nepoklicane. Čemu brez potrebe žaliti?

— (Zaradi političnih demonstracij) bilo je zadnje dni v Trstu več hišnih preiskovanj in so zaprli nekatere osebe. V ponedeljek po noči prilepljenih je bilo namreč na nekaterih krajih mesta nekoliko plakatov s podobo Oberdankovo, kajti minulo je ravno deset let, kar je bil usmrten Oberdank. Policija prijela je dva mladeniča, R. Bernardina in pa trgovskega pomočnika C. Cen-zio. Dalje se je vršila hišna preiskava pri očetu Bernardinovem in je policija prijela in odvedla v zapor tudi njega in njegovega poslovo-djo J. Černeta.

— (Volitev župana v Pomjanu) so zadnjo soboto zaprečili pristaši labouske stranke, ki je propadla pri zadnjih občinskih volitvah. K volitvi prišel je okrajni glavar Koperski in narodni občinski zastopniki. Lahonski občinski zastopniki so sicer prišli v Pomjan, a k volitvi jih ni bilo. Gotovo se menda še vedno nadejajo, da dosežejo z zvijačami in z denarjem kak uspeh, katerega naravnim potom neso mogli doseči. S tem se je volitev odmaknila za cel teden. Komisar Petris moral je na ukaz okrajnega glavarja še isti dan razposlati pozivnice k novi volitvi, ki se bode vršila dne 23. t. m. Okrajni glavar opozoril je italijanske zastopnike s primernim naglasom na neizogibne posledice njihovega čudnega, protizakonitega postopanja. Preverjeni smo, da se nobeden narodnih zastopnikov ne bode dal premamiti lokavim nasprotnikom in da se izvrši volitev župana isto tako častno, kakor so se vršile prvotne občinske volitve.

— (Slov. ferijalno društvo „Sava“.) Na sveti večer, dne 24. t. m., prirede na Dunaji zaostali „Savani“ prvi božični prijateljski večer. Na vsopredu je: 1. Poročilo o doslejšnjem delovanju „Save“ v domovini. 2. Slučajnosti. 3. Zabavni del. — Lokal: I. Kastnerjeva gostilna „Zum Magistrat“. Začetek ob 8. uri. Vsi Dunajski Slovani dobro došli! — K obilni udeležbi vabita reditelja: stud. med. F. Govekar in stud. phil. L. Poljanec.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Budimpešta 22. decembra. Za kolero obolele 4 osebe, umrli dve.

Pariz 22. decembra. Gobletova „Petit République“ priobčila dekret bivšega predsednika Grévyja, glasom katerega je bilo l. 1887, ko je prevzel Rouvier ministersko predsedstvo, v tajnem zakladu 1,200.000 frankov.

Pariz 22. decembra. Čuje se, da je radi panamske afere začelo sodišče preganjati tudi boulangista Naqueta.

Pittsburg 22. decembra. Primerilo se je že nekaj slučajev, da so umrli delavci, ki niso člani delavskega društva in se niso udeležili štrajka. Zdaj zopet trije umrli. Govoril se, da je od 4000 delavcev, ki ne štrajkajo, zbolelo 2000, umrlo pa 32 delavcev. Sumi se, da so bili otrovani, zato se je odredila zdravniška preiskava.

Oklic!

V prošlih treh vekih rodilo se je narodu našemu lepo število znamenitih mož, ki so vsetransko delovali na širnem polju kulturnem, toda žal, pozabljeni so danes skoro do cela. Večina teh slovenskih velikanov, tako duhovnikov, kakor posvet-njakov, ki imajo za splošno omiko ogromnih zaslug, ne poznamo dandanes niti po imenu, kaj še po njih delovanju! Da se imena vsaj nekaterih teh veljakov otmo popolnej pozabljenosti, nameravata podpisana izdati životopise sto, ali celo več, znamenitih taci-rojakov, ter imata v to svrbo nabranega precej in obširnega gradiva. Delo, ki bi izhajalo v nedoločenih rokih, v zvezkih, 4 tiskane pole obsejajočih, — prvi nekako o veliki noči, — dičile bi tudi pojedine slike. Cena zvezku, bi bi bila plačati precej po vzprejemu prvega in vsacega sledečega snopiča bila bi s poštino vred: 35 kr. Delo izide le, ako se javi vsaj toliko naročnikov, da se pokrijejo tiskovni stroški. Zatorej najuljudneje pozivljava razumnost slovensko, i knjižnice župnijske, šolske in učiteljske, da se izvole v obilnem številu naročiti na to delo, ter javiti se v to z dopisnico pod naslovom: Fran Podkrajšek, pošta Sava (Dolenjsko).

Fridolin Kavčič.

Fran Podkrajšek.

LJUBLJANSKI ZVON

za vse leto 4 gl. 60 kr.; za pol leta 2 gl. 30 kr.; za četrt leta 1 gl. 15 kr.

Tujci:

21. decembra.

Pri **Maltči**: Pl. Sladovic iz Rudolfovega. — Dr. Jagodic iz Tržiča. — Dr. Globočnik iz Kranja. — Dr. vitez pl. Banizza iz Gradca. — Faust z Dunaja. — Kohn iz Prage.

Pri **Stonu**: Rausnitz, Reimers z Dunaja. — Cohner iz Gradca. — Ostrogovic iz Kranja. — Dr. Temnikar, dr. Schmidinger iz Kamnika. — Dr. Berger iz Celja. — Turtis iz Opatije. — Pinkas iz Trsta.

Pri **avstrijskem cesarju**: Hodnik iz Ilirake Bistrice.

Umrli so v Ljubljani:

20. decembra: Ivanka Vidmar, posestnikova žena, 33 let, Karolinska zemlja št. 4, jetika.

V deželni bolnici:

19. decembra: Uršula Jamnik, gostija, 70 let, pneumonia.

21. decembra: Apolonija Selan, posestnikova žena, 62 let, Hauptmanca št. 3, marasmus senilis.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opa- sovanja	Stanje barometra v mm.	Tem- peratura	Ve- trovi	Nebo	Mo- krina v mm.
21. dec.	7. zjutraj	738.3 mm.	-1.8° C	sl. vzh.	obl.	
	2. popol.	736.8 mm.	2.0° C	brezv.	jasno	0.00 mm.
	9. zvečer	736.4 mm.	-3.6° C	brezv.	megla	

Srednja temperatura 1.0°, za 1.0° pod normalom

Dunajska borza

dne 22. decembra t. l.

	včeraj	danes
Papirna renta	gl. 97.85	gl. 97.70
Srebrna renta	97.55	97.35
Zlata renta	116.10	116.—
5% marcna renta	100.45	100.45
Akcije narodne banke	980.—	780.—
Kreditne akcije	314.75	312.—
London	120.15	120.20
Srebro	—	—
Napol.	9.57	9.57 1/2
C. kr. cekini	5.68	5.68
Nemške marke	59.05	59.05
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl. 141	gl. 25 kr.
Državne srečke iz l. 1864	100	187
Ogerska zlata renta 4%	114	114
Ogerska papirna renta 5%	100	40
Dunava reg. srečke 5%	100 gl. 128	75
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% slati zast. listi	118	50
Kreditne srečke	100 gl. 193	50
Budolfove srečke	10	24
Akcije anglo-avstr. banke	120	148
Tramway-društ. velj. 170 gl. a. v.	241	50

Ker mi pri odhodu iz Litije v Mokronog ni bilo mogoče osebno posloviti se od svojih dragih tovarišev, ljubeznjivih tovarišic, prijateljev in znancev v bližnji okolici in po obeh okrajih, kličem vsem skupaj tem potem

prisrčni „Z Bogom!“

V Litiji, dne 21. grudnia 1892.

Jernej Ravnikar
nadučitelj.

MAGGIJEVA zabela za juhe
pomnoži izredno ukus juhe. Dobiva se v steklenicah po 45 kr. pri Ivanu Luckmannu-u. (1099)

Lekarna Trnkóczy, Dunaj, V.

Trnkóczy-jev

grenki Cognac

ukusno in najboljšo sredstvo za želodec
stekl. 50 kr., 12 stekl. 5 gl.

dobiva se pri (1153-13)

Ubaldu pl. Trnkóczy-ju
lekarnarju v Ljubljani.

Prekupevalcem se daje popust.

Lekarna Trnkóczy v Gradcu

Darila za Božič in Novo leto!

Slovenski dijaški koledar

II. letnik, elegantno vezan 60 kr.

Slovenski „Skladni koledar“ (Block).

II. letnik. Cena 60 kr.

Slovenski „Stenski koledar“.

II. letnik. Cena 27 kr.

Jurčičevi zbrani spisi.

1. zvezek: **Deseti brat**. Roman.
2. zvezek: I. **Jurij Kozjak, slovenski janičar**. Povest iz 15. stoletja domače zgodovine. — II. **Spomini na deda**. Pravljice in povesti iz slovenskega naroda. — III. **Jesensko noč mej slovenskimi polharji**. Črtice iz življenja našega naroda. — IV. **Spomini starega Slovenca ali črtice iz mojega življenja**.

3. zvezek: I. **Domen**. Povest. — II. **Jurij Kobila**. Izvirna povest iz časov lutrovske reformacije. — III. **Dva prijatelja**. — IV. **Vrban Smukova ženitev**. Hnmoristična povest iz narodnega življenja. — V. **Golida**. Povest po resnični dogodbi. — VI. **Kozlóska sodba v Višnji Gori**. Lepa povest iz stare zgodovine.

4. zvezek: I. **Tihotapec**. Povest iz domačega življenja kranjskih Slovencev. — II. **Grad Rojinje**. Povest za slovensko ljudstvo. — III. **Klosterski žolnir**. Izvirna povest iz 18. stoletja. — IV. **Dva brata**. Resnična povest.

5. zvezek: I. **Hči mestnega sodnika**. Izvirna zgodovinska povest iz 15. stoletja. — II. **Nemški válpet**. Povest. — III. **Sin kmetskega cesarja**. Povest iz 16. stoletja. — IV. **Lipe**. Povest. — V. **Pipa tobaka**. Povest. — VI. **V vojni krajini**. Povest.

6. zvezek: I. **Sosedov sin**. — II. **Moč in pravica**. — III. **Telečja pečenka**. Obraz iz našega mestnega življenja. — IV. **Bojim se te**. Zgodovinska povest. — V. **Ponarejeni bankovci**. Povest iz domačega življenja. — VI. **Kako je Kotarjev Peter pokoro delal, ker je krompir kradel**. — VII. **Črta iz življenja političnega agitatorja**.

7. zvezek: I. **Lepa Vida**. Roman. — II. **Ivan Erazem Tatenbach**. Izviren historičen roman iz sedemnajstega veka slovenske zgodovine.

8. zvezek: I. **Cvet in sad**. Izviren roman. — II. **Bela ruta, bel denar**. Povest.

9. zvezek: I. **Doktor Zober**. Izviren roman. — II. **Mej dvema stoloma**. Izviren roman.

10. zvezek: I. **Rokovnjači**. Zgodovinski roman. — II. **Moj prijatelj Jamralec**. — III. **Šest parov klobas**. — IV. **Po tobaku smrdiš**. — V. **Ženitev iz nevoščljivosti**.

— Zvezek 60 kr., eleg. vez. I gld. —

Dr. Val. Zarnika zbrani spisi.

I. Pripovedni spisi.

I. zvezek: **Životopis dr. V. Zarnika**. — **Ura bije, človeka pa ni!** — **Maščevanje usode**. — Razni spisi: **Iz državnega zbora**. — **Pisma slovenskega turista**.

Eleg. vezan I gld., broš. 50 kr.

Zbirka avstrijskih zakonov v slovenskem jeziku.

I. zvezek: **Kazenski zakon**.

V platno vezan 3 gld., po pošti 3 gld. 10 kr.

Kazensko-pravdni red

z dne 23. maja 1873, števil. 119 državnega zakonika z dodanim **zvršitvenim propisom** in drugimi zakoni in ukazi kazenski postopek zadevajočimi.

Trdo vezan 2 gld. 80 kr., po pošti 2 gld. 90 kr.

Zbirka obrazcev

Za slovensko uradovanje pri sodiščih.

I. zvezek. — Spisal Anton Levec, c. kr. sodnik. Cena 1 gld. 40 kr., po pošti 1 gld. 50 kr.

Razne knjige:

Blóдне duše . 523 str.	Cena 70 kr.
Otci in sinovi . 357 str.	50 "
Undina . 143 str.	20 "
Vilénski Brodnik . 82 str.	15 "
Dnevnik . 95 str.	15 "
Ukrajinske dume . 84 str.	15 "
Časnikarstvo in naši časniki . 304 str.	40 "
Dubrovski . 122 str.	25 "
Nov . 512 str.	70 "
Razne pripovedke . (Najgrozovitejša muka peklena. — Ulomci. — Silvestrov otročiček. — Uničeno življenje).	40 "
Pariz v Ameriki . 535 str.	50 "
Ivan Zbogar . 198 str.	25 "
Junak našega časa . 264 str.	40 "
Selski župnik . 203 str.	25 "
Knez Serebrjani . 609 str.	70 "
Za dragocenim korenom . 141 str.	20 "
Dve povesti . (Med knjigami in ljudmi. — Doktor Holman.)	25 "

Navedeni zvezki dobivajo se v „Narodni Tiskarni“, pri gospoda A. Zagorjanu in vseh knjigotržcih.

Iščejo se dobro izurjeni
dacarji
za Zatiški okraj.

Samci s kavcijo imajo prednost. — Več poizvé se pri **A. Vidic-u**, zakupniku daca v Šent Vidu pri Zatičini. (1363-2)

Popolna razprodaja
cele zaloge igrač
v Božičnem bazarji v „Tonhalle“.

Pri
Karolu Till-u
Špitalske ulice števil. 10.
Velika zaloga
vseh I. (1024-20)
šolskih potrebščin
po predpisu gg. učiteljev in profesorjev.

P. n.
Predno si vse omislite, česar Vam treba za božična darila, Vas prosim, da blagovolite obiskati še našo
božično razstavo
v Ljubljani, Šelenburgove ulice 4
2. dvorišče.
Z velespoštovanjem (1362-3)
za kočevsko domačo obrt:
F. Stampfel.
N. S. Od januarja 1893 naprej nahaja se naša prodajalnica na Kongresnem trgu v „Tonhalle“ na voglu.

Praznična darila

trajne vrednosti

iz založbe

Ig. pl. Kleinmayr-ja & Fed. Bamberg-a
v Ljubljani.

BALADE IN ROMANCE. Napisal **A. Aškerc.**
Cena broširani knjigi 1 gld. 30 kr., v izvirne platnice elegantno vezani pa 2 gld.

Aškerc nam je epik, kar nam je Gregorčič lirika. Čvrsta in koreniša je njegova beseda, zanimiva, raznolična in prav narodna je pesniška oblika njegovih balad in romanc. A kar je še več vredno, to je jedro, ki tiči v tej zlati lupini, to je njegovo moško, čisto, nesebično domoljubje, to so nanki, katero je pesnik zajel iz svojega naroda in s katerimi vnaša svoj ideal: za dom in svobodo. In kar še povišuje njegovo vrednost kot pravega klasika, to je neupogljiv pogum, s katerim ga navdaja zavest resnice in pravice.

POEZIJE S. GREGORČIČEVE. Druga pomnožena izdava. Elegantno vezana knjižica s zlatim obrezkom stane 2 gld., nevezana 1 gld. 20 kr. Po pošti 10 kr. več.

Ime Gregorčičevo samo dosti priporoča. Oposarjava samo, da je cena tej istinilo elegantni knjigi selo niska, in uverjena sva, da bo vsako, če ima še tudi prvi natis, radostno posegel po nji, saj pa je tudi drugi natis z mnogimi krasnimi, mičnimi, v srcu segajočimi pesmicami pomnožen.

STRITARJEVI ZBRANI SPISI. 6 zvezkov mehko vezanih stane 15 gld., v platno vezanih 18 gld. 60 kr., v 1/2 usnje vezanih 20 gld. 70 kr.

Jos. Stritar je naš najodličnejši kritik in jeden najznamenitejših naših pesnikov. Kar nam podaja v zbranih spisih, to je tako dovršeno, da bi ne smela biti nobena slovenska rodbina brez njih.

LEVSTIKOVI ZBRANI SPISI. Urédil **Frančišek Levce.** 5 zvezkov (4 so že izšli). Vseh 5 zvezkov stane mehko vezanih 10 gld. 50 kr., v platno vezani 13 gld. 50 kr., v pol francoski vezbi 14 gld. 50 kr., v telečjem usnji, jako fina vezba, 15 gld. 50 kr.

Izdaja Levstikovih zbranih spisov je vzbudila po slovenskem svetu občo pozornost, katera je tudi do cela vredna. V Levstikovih poezijah so zastopane vse vrste pesništva: od nežne erotične pesence in veselo otroške igre do vznese himne in veličastne ode, od zveneče ubrane soneta in pobožne cerkvene pesni do mračne balade in jasne romance, od prekrasne Marijine legende, božične kantate in mične basni do pereče satire in smeh vzbujajoče parodije. Takine zbirke Slovenci doslej gotovo še niso imeli.

GODEC. Spisal **A. Funtek.** Poleg narodne pravljice o Vrbskem jezeru. Cena mehko vezani knjižici 1 gld. 20 kr., elegantno vezani z zlatim obrezkom 1 gld. 80 kr.

A. Funtek, ki je v svojem „Zlatorogu“ prinesel nazaj na domača tla pravljico s triglavskega pogorja, izbral si je tudi sam lepo poetično pripovedko o nastanku Vrbskega jezera za snov svojega prvega daljšega pesniškega proizvoda. Kakor tam, odlikuje ga tudi tu lepi gladki jezik in brezhibna pesniška oblika.

„Godec“ je tudi po svoji elegantni zunanji opravi dobro došlo praznično darilo.

ZLATOROG. Planinska pravljica, spisal **B. Baumbach.** Z dovoljenjem pisateljev in založnikovim poslovenil **A. Funtek.** Cena elegantno vezani knjižici 2 gld., po pošti 10 kr. več.

Anton Funtek, dobro poznat po svojih izvornih pesniških privedih, podaril je slovenskemu narodu s svojim prevodom Baumbachove poezije „Zlatorog“, ki se je kot pravljica do današnjega dne ohranila pri vseh pastirjih v dolih triglavskega pogorja, prekrasno darilo. Knjižica, kaj bogato in najelegantneje opremljena, bode gotovo selo obradostila vse rodoljube, ki imajo srce in zmisel za ta pesniški umotvor, čegar dejanje se vraf na našem romantičnem Gorenjskem.

NARODNE PESNI KOROŠKIH SLOVENCEV. Nabral **J. Scheinigg.** 8°, 462 strani. Cena mehko vezani knjigi 1 gld. 70 kr., elegantno vezana stane 2 gld. 45 kr.

Slovenci smo hvale dolžni prof. Scheiniggu, da je zbral pesmi koroških svojih rojakov. Poučena je ta zbirka za jezikoslovca in narodoslavca, velik pa je tudi nje literarni pomen, zakaj narodne poevke imajo za slovatvo stalno klasično vrednost.

OD PLUGA DO KRONE. Spisal **J. Bedének.** 8°, 17 pól. Mehko vezan stane roman 1 gld. 50 kr., v platno 2 gld.

Obširen zgodovinski roman, najét iz kranjske povestnice. — Pisatelj Jakob Bedének opisuje v istom življenju slavnega moša Jurija Vege, ki se je porodil v drugi polovici minuloga stoletja pod elamnatno streho na Zagorici v moravski župniji ter se po izredni učenosti in nadarjenosti svoji vzpel na častno mesto c. kr. podpolkovnika pri topništvu, cesar ga je pa povišal za barona.

Za mladino:

ODKRITJE AMERIKE. Predelal **H. Majar.** Trije deli, 436 strani. 8°. Vsi trije zvezki v platno skupe vezani 1 gld. 60 kr., po pošti 10 kr. več; posamični zvezki pa po 60 kr., oziroma po pošti 63 kr.

Ta knjiga je lep dar slovenski mladini. Vsak pisatelj naše mladine in književnosti naše bode zategadelj hvaležen fraučičkanskemu patru Hrisogonu Majarju, da je lepo knjigo Campejevo priredil slovenski mladini.

KNJIŽICE S PODOBAMI v slovenskem jeziku v četvrtini, in sicer: **Pepelka, Snegulčica, Trnjeva rožica**, po 50 kr.; v osmerki: **Pepelka, Ružeča kapica, Obuti maček**, po 25 kr.; in v mali obliki: **O deželi lenuhov, Snegulčici, Pritlikovci (Palčku) in Robinzonu** po 15 kr.

Bukvarna Ig. pl. Kleinmayr-ja & Fed. Bamberg-a
v Ljubljani. (1357-5)

Kreditno društvo
kranjske hranilnice.

P. n. kreditnim udeležnikom našega društva javljamo s tem, da je slavno ravnateljstvo kranjske hranilnice

od dne 1. januarja 1893 začeni obrestno mero za naše menice, ki tekó do 4 mesece, znižalo od 5 1/2 na 5%, in za menice, ki tekó več kot 4 do 6 mesecev od 6 1/2 na 5 1/2 %.

To znižanje obrestne mere zadobi veljavo gledé vseh menic, ki se bodo od dne 1. januarja 1893 nove uložile, odnosno gledé onih menic, ki dotekó v prolongacijo.

Kreditno društvo
kranjske hranilnice

v Ljubljani, decembra meseca 1892.

Prvomestnik:
Matevž Treun.
(1366-1)

Skladni koledar **Dijaški koledar** **Stenski koledar**
cena 60 kr. cena 60 kr. cena 25 kr.

Dobivajo se

v „Narodni Tiskarni“ in pri knjigotržcih.

Obvestilo!
Ker je sezóna pri krajji prodajajo se po znatno nižjanih cenah vsi konfekcijski predmeti za gospode, dečke, otroke, gospé in dekleta, kakor tudi muš, boe, čepice itd.
GRICAR & MEJAC
Preje M. Neumann
Slonove ulice št. 11.
(1365-2)

Ljubljana **J. KAPSCH** Ljubljana
Preširnov trg juvelir Preširnov trg
priporoča najbolje

veliko svojo zalogo
zlatnine in srebrnine
in (1333-3)
draguljev (biserov)

s zagotovilom najboljše postrežbe pri najnižjih cenah.
Unanja naročila izvršujejo se kar najhitreje.